

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), APRIL 26, 1944 STEVILKA (NUMBER) 97

Zračna ofenziva proti Nemčiji v 12. dnevu

Kratkovidna poteza Ray T. Millerja

V ponedeljek zvečer je Ray T. Miller kot predsednik okrajnega demokratskega izvršnega odbora naznanil, da stranka v zvezi z predstojecimi primarnimi volitvami ne bo podprla nobenega kandidata, in da bo letos strankina organizacija sledila principu "odprtih primarnih volitev."

Vsi politični opazovalci brez izjeme vedo, da je bila ta poteza napravljena v prvi vrsti, ker se Ray T. Miller ni mogel odločiti, da bi se izrekel za governersko kandidaturu župana Franka J. Lauscheta, ki je nesporno najmočnejša osebnost v vrstah demokratske stranke v državi Ohio.

Župan Lausche je samostojnega značaja. Mnogim to ne ugaja. Med temi je očitno tudi Ray T. Miller, ki je to odprto pokazal s potezo, ki je bila naznanjena v ponedeljek zvečer.

Mi dvomimo, da je bila s tem napravljena kaka škoda županu Lauschetu in njegovi governerski kandidaturi. Kot se je pokazalo pri zadnjih dveh občinskih volitvah, je Lausche mož, ki lahko stoji na lastnih nogah. Toda Millerjeva akcija je škodljiva harmoniji v stranki in letu, ko bi morali biti demokratični in vsi progresivni elementi v državi bolj enotni kot kdaj prej, da zasigurajo zmago predsednika Roosevelta in odvrnejo val republikanske reakcije.

S tega stališča je Millerjev korak škodljiv in obžalovanja vreden.

Sovjetski časopis pozivlja k prelomu odnošajev z jugoslovansko zamejno vlado

MOSKVA, 21. aprila.—Vplivni sovjetski časopis "Vojna in delavski razred" je danes objavil članek, v katerem se poziva vlade Sovjetske unije, Velike Britanije in Zed. držav, da ukinejo diplomatske stike z jugoslovansko zamejno vlado, katere sedež se nahaja v Kairu.

V članku se opozarja, da je jugoslovansko ljudstvo v teku treh let, odkar je Hitler okupiral Jugoslavijo, zgradilo svojo lastno osvobodilno armado in organiziral provizorično vlado: Narodni osvobodilni svet.

Zamejna vlada je zavirala osvobodilno borbo.

"Vse te aktivnosti so se izvršile brez vsake pomoči od strani ubežne jugoslovanske vlade", piše sovjetski časopis, "in navzlic njenim prizadevanjem, da se prepreči razvoj osvobodilne borbe."

Dražja Mihajlovič, ki je član zamejne vlade, je stopil v stiko s Hitlerjevimi okupacijskimi in satelitskimi četami in je napravil dogovore z italijanskimi in fašističnimi ustaškimi četami proti partizanom. Te aktivnosti so bile v celoti odobravane od strani Mihajlovičevih kolegov v Kairu, pravi dalje sovjetski časopis.

Zamejna vlada se je veselila nemških zmag.

List pravi dalje, da je zamejna vlada preteklega decembra odprto kazala svoje veselje nad nemškimi uspehi v Jugoslaviji. Potem časopis dostavlja:

"Skraini čas je že, da sovjetska vlada in vlade drugih Združenih narodov prelomijo diplomatske odnose z bankrotno skupino jugoslovanskih funkcionarjev in policajev v Kairu, ki ne zastopajo nikogar razen sebe."

"Skraini čas je že, da se prizna provizorično vlado, katero je organiziralo jugoslovansko ljudstvo, in uživa podporo velike večine naroda."

IZREDNA SEJA
Jutri, dne 27. aprila se vrši izredna seja Demokratskega kluba 23. varde. Pričetek ob 8. uri zvečer v dvorani št. 1 Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave. Radi važnosti priprav za primarne volitve, se prosijo članstvo, da se udeleži polnoštevilno.

Koncert
priredi
Glasbena Matica
v nedeljo, 30. aprila
v Slov. nar. domu
ob 8. uri zvečer

HITLER IN MUSSOLINI SE POSVETUJETA

Zadnje posvetovanje pred pričakovano invazijo Evrope

LONDON, 25. aprila.—Nemški radio je danes naznanil, da sta se Adolf Hitler in Benito Mussolini sestala na Hitlerjevem glavnem stanu na vojnem posvetovanju, ki je najbrže zadnje, predno se začne zavezniška invazija zapadne Evrope.

Tako Britanija kot Nemčija sta danes podvzeli aktivne korake za zavarovanje svoje pozicije na predvečer odprtja druge fronte od strani zavezniških sil.

Anglija je uknila vse potovanja

Angleška vlada je za praktične svrhe prepovedala vse potovanje preko morja z britskih otokov, kar londonsko časopisje odkrito opisuje kot "predinvazijsko regulacijo."

Istotako je Nemčija ustavila ves potniški promet med Dansko in Švedsko, tako s parniki kot z letali. Ob istem času je Copenhagen obvestil švedsko telefonsko družbo, da se do nadaljnjega naznanila ne bo sprejemalo nobenih nadaljnjih telefonskih klicev za Dansko.

Hitler in Mussolini sta se v soboto posvetovala

DNB novinarska agencija je odkrila, da sta se Hitler in njegov fašistični partner posvetovala skupno s svojimi vojaškimi in političnimi pobočniki preteklo soboto in nedeljo. Poročilo pravi, da se je posvetovanje vršilo "v duhu starega prijateljstva," in je bil napravljen "trden sklep", nadaljevati z vojno do konca.

Uradno nemško poročilo jasno izpričuje, da je Mussolini konferenci zelo malo prispeval razen svojo navzočnost.

Pol milijona nacier ubitih ali ujetih v Rusiji

LONDON, 25. aprila.—Moskva je danes poročala, da je bilo tekom svoje velike ofenzive na jugu od strani Rdeče armade ubitih ali ujetih pol milijona Nemcev, in da je Rdeča vojska odločena, da sedaj sovražniku zada končni udarec, "kar pa se ne bo zgodilo na ozemlju vazalskih držav, temveč na nemški zemlji."

V pregledu kampanje, ki se je začela preteklega julija, je rečeno, da so Nemci sedaj preganjeni iz štirih petin ozemlja, ki so ga okupirali v Rusiji in da namerava Rdeča vojska sedaj završiti osvobodjenje in zadati sovražniku smrtni udarec skupno s silami zavezniških armad.

NOVA ZNAMKA ZA ČEVLJE VELJAVNA 1. MAJA

OPA poroča, da stopi znamka z letalom št. 2 v knjižici št. 3, v veljavo 1. maja 1944. Znamka ostane veljavna za nedoločen čas, istotako kakor znamka št. 1 v knjižici št. 3, znamka št. 18 v knjižici za odmerke št. je v veljavi do 30. aprila.

Podroben pregled zaloga čevljev in zahtev po njih v letu 1943, ki ga je izdal OPA urad, kaže, da je bilo razdeljenih 5.000.000 parov čevljev več, nego je bilo izdelanih. OPA pravi, da to dejstvo jasno kaže, zakaj je bilo treba zmanjšati odmerke čevljev za civilno prebivalstvo.

Boj proti SANSu

Mirko Kuhel, izvršni tajnik SANS

Propaganda, da se SANS ugonobi, je v polnem razmahu. Vodi jo ljudje, ki se ne samo ne strinjajo (in se nikoli niso strinjali) s pravim namenom našega programa, temveč so ves ta čas skušali SANS zlorabiti v svoje sebične politične namene. Intrigirali so na vse načine in neprenehoma zanašali razdor med nas. Ker niso mogli pridobiti SANSovega vodstva na svojo stran, so obrnili pozornost na posamezne člane in organizacije, ki jih v SANSu zastopajo. In tako so deloma dosegli, da je vodstvo moralo posvetiti več časa in svoje energije problemu, kako ohraniti skupnost in edinstvo v SANSu, kakor pa rešitvi problemov našega naroda v stari domovini, za kar je bil ustanovljen.

Opozicija je mislila, da so naše kongresne resolucije le prazne fraze, katere bodo pozabljene čim se navdušenje zanje ohladi. Mislili so, da NOVA Slovenija pomeni Slovenijo pod političnim vodstvom STARIH takozvanih "predstavnikov naroda"; dalje, da NOVA, DEMOKRATIČNA Jugoslavija pomeni STARO, pomandranjo Jugoslavijo, kateri bodo STARI POLITIKASI v Ljubljani in njihova pobratimska čaršija v Belgradu podelili DEMOKRACIJO; da Zedinjena Slovenija pomeni večji delokrog za korumpirano avtokracijo vodilne politične stranke. Skratka: po končani vojni se naj bi stari narodni voditelji Z NASO POMOČJO povrnil na prejšnja sedla in v dosego tega bi jih podprli zavezniški bajoneti, če bi jih narod doma ne sprejel z odprtimi rokami.

Toda SANS si tolmači NOVO Slovenijo in NOVO Jugoslavijo na isti način, kot si jo tolmači in jo razumeva narod doma. SANS se res poteguje za NOVI RED v Sloveniji in tega se stara garda BOJI! Njeni agenti se poslužujejo vseh nakan, da bi SANS oslabil in ga diskreditiral med našim narodom v Ameriki. Poslužujejo se iste taktike, ki jo je Hitler tako uspešno rabil med zbeganimi narodi v Evropi: "Divide et impera." Razdvoji jih, naščuj jih enega proti drugemu, pa jih boš obvladal!

To je strategija, katere se poslužujejo pobegli politični vodje slovenskega naroda in njihovi agenti, ki se v Ameriki skrivajo tudi pod firmo Zveze slovenskih župnij. Ravno tega si Hitler želi. Ker je SANS konstatiral resnico in razgalil pred javnostjo izdajalsko početja nekaterih nekdanjih uglednih mož slovenskega naroda, in ker je bilo nemogoče izogniti se dejstvu, da je na Rupnikovo ustoličenje bil povabljen in je prisostvoval tudi ljubljanski škof, so ravno ti razdirajoči elementi zarjuli: SANS napada cerkev!

SANS ni napadel nikogar. SANS je objavil fakte. Povzeti so bili iz ljubljanskega časopisa, ki je pod cenzuro in vplivom domačih izdajalcev. Za komentarje drugih, neuradnih krogov, SANS ne nosi odgovornosti. Razna očitanja in napadi in izjave p. Ambrožiča so gola izmišljotina in SANS jih odločno odklanja. Niti ne bo SANS nikomur dal zaželenega zadoščenja, da bi se podajal v polemiko z ljudmi, ki zavijajo fakte in se igravajo z resnico. SANSov izvršni tajnik ravno tako ne bo nasedel izdajalnim napadom na njegovo lastno osebo in odgovarjal na osebne naskoke. Njegov odgovor na provokacije je: zavijalna laž!

Na SANSovi seji je bil tudi nepovabljen gost v osebi p. B. Ambrožiča, ki je kot tajnik Zveze slovenskih župnij zaprosil za vstop in prisostvovanje. Odbor mu je to dovolil, kakor tudi besedo. Navzok je bil ves čas zborovanja, ki je trajalo brez odmora od 10. zjutraj do 5. popoldne. Seje so se udeležili vsi člani eksekutive, izvenšči Johna E. Lokarja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

MENUTT PREROKUJE SIRS ZAPOSLJENOST VETERANOV

Mnenje industrije glede zaposlovanja mož in žena, ki telesno niso popolnoma zdravi, se hitro izpreminja. McNutt, predsednik komisije za vojno moštvo pravi, da je v sedanji vojni odstotek pohabljenec, ki najdejo delo, mnogo večji, nego je bil v prejšnji vojni.

Najnovejša raziskovanja kažejo, da je zaposlitev pohabljenih delavcev v letu 1944 bila približno sedemkrat tako visoka, nego leta 1940.

"Ne smemo prezreti dejstva, da bo tisoče mož, ki bodo prišli iz te vojne spadalo v kategorijo pohabljenec" je rekel Mr. McNutt. "Število zaposlenec nam daje upanje, da bo sedanje naziranje industrije glede pohabljenec trajalo tudi v povojni dobi."

GOSPODINJE LAHKO PRICAKUJEJO RESNICNO POMANJKANJE PAPIRNATIH VREC

Oddelitev snovi za izdelavo papirnatih vrec in zavijalnega papirja označuje množino za prodajo na drobno in debelo; v drugi četrtini bo množina manjša kot ena tretjina predvojnih dobavil.

"Z eno besedo, tekoča oddelitev pomeni eno papirnatost vrečo za štiri predvojne", je dejal Howard Cooley, director of WPB Conservation Division.

Vzgalice brez trgovske risbe in reklamnega besedila so se prodajale po dvanajst centov za petdeset komadov, tako poroča OPA, ki naznanja sedaj najvišjo dovoljeno ceno, to je štirinajst centov za 50 komadov, v velikih trgovinah in tržiščih pa trinajst centov za petdeset komadov, ali pa sto komadov za dvajset pet centov.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poražena osi v vse, kar ono predstavlja!

Pol milijona vžigalnih bomb vrženih na nacije v enem dnevu

LONDON, 25. aprila.—Angleški bombniki so snoči vporabili največji požigalni napad na zapadno Evropo, tekom katerega je bilo na nemška in od nacija okupirana mesta vrženih pol milijona vžigalnih bomb. To se je zgodilo tekom zračne ofenzive, katere poglavitni tarči sta bili mesti Monakovo in Karlsruhe.

Poleg tega so britski bombniki v istem napadu vrgli na nacijske tarče okrog 2.800 tonov bomb.

Z današnjim dnevom je zavezniška zračna invazija Hitlerjeve "evropske trdnjave" stopila v svoj 12. dan, potem ko je nemški radio snoči ob 11. uri objavil svarilo, da so zavezniška letala zopet na poti proti tarčam v zapadni Evropi.

Nemci bombardirajo južno Anglijo

Danes zgodaj zjutraj so nemška letala vporabila napad na dvojce okolišč v južni Angliji in spustila na svoje tarče večjo množino bomb. Svarilni signal je bil dan tudi v Londonu, ampak noč je v britski prestolnici minila brez vsakega posebnega incidenta.

Zavezniška zračna armada nad Evropo

Včeraj na 11. dan nepretrgane zračne ofenzive proti Hitlerjevi Evropi, so zavezniške zračne sile bombardirale vojaške in industrijske naprave od enega konca kontinenta do drugega. Bil je to ened izmed največjih napadov v vojni.

Napadov se je udeležilo okrog 3.000 letal ameriške in britske zračne sile v Veliki Britaniji in Italiji.

Naši fantje-vojaki

Prišel je na dopust George Burich po 15 mesecev zrakoplovne kadet šole v Blytheville, Ark., iz katere je gradiral kot drugi poročnik in prvi pilot. Z ženo sta obiskala njegove starše v Calumet, Mich., sedaj sta pa na obisku pri družini Mikuš na Edna Ave. Mrs. Burich je hči Mr. in Mrs. Mikuš. Po 12 dneh dopusta se vrne v Lockborne, Ohio, kjer nastopi kot prvi pilot A B17.

Pfc. Joseph J. Hribar, sin Mr. in Mrs. Joseph Hribar, 803 E. 155 St. se nahaja na 10-dnevnem dopustu, potem ko se je nahajal pri vojakihih 8 mesecev. Dodeljen je 171. oddelku inženirjev v Camp Carson, Colo. Zelo vesel je bil ko je prišel domov, kajti vreme tu se mu veliko bolje dopade kot pa mrzlo coloradsko-podnebeje.

Njegov brat Alfonze, ki se nahaja pri obrežni straži, je bil pred nedavnim povišan v Seaman First Class, ter je bil premeščen v Frankfort, Mich. Oba fanta sta bila zvesta raznašalca Enakopravnosti več let.

Pvt. Max Traven, gl. pomožni tajnik Slov. dobrodelne zveze, se nahaja na dopustu za 10 dni. Prijatelji ga lahko obiščejo na domu 1249 E. 67 St. Na svoje službeno mesto v Personnel Departmentu v Camp Robinson, Ark., se vrne v soboto zjutraj.

NA OBISKU

Na obisku v Clevelandu se je nahajal Mr. Mirko G. Kuhel, iz Chicago, Ill., glavni blagajnik SNP in izvršni tajnik SANSa. Z njim je prišla soproga in otroci, ki so ostali pri starših Mr. in Mrs. Kapel, 19209 St. Clair Ave., dočim se je Mr. Kuhel podal v New York, kjer se udeleži seje Združenega odbora ameriških Slovencev.

Novi grobovi

FRANK SOMRAK

V ponedeljek je podlegel mrtvoudu splošno poznani Frank Somrak, star 57 let, doma iz vasi Lipljane, fara Skočjan, pri Velikih Laščah na Dolenjskem. Tukaj je bival nad 40 let. Svoječasno je bil zelo aktiven na društvenem in narodnem polju. Prva leta, ko se je zgradilo Slovenski narodni dom, je bil predsednik, pozneje je bil v direktoriju ter dolgo let odbornik pri Klubu društev S. N. Doma. Več let je bil predsednik Gospodarskega odbora SNP in glavnih predsednik bivše S. S. P. Z. Bil je član in bivši predsednik društva "Naprej" št. 5 SNP ter član društva Carniola Tent, št. 1288 T. M. Tu zapušča soprogo Mary in sina Stanleya, ki biva v Berkeley, Calif. Pogreb se bo vršil v soboto ob 1:30 uri popoldne iz Joseph Zelle in sinovi pogrebnega zavoda na Highland Park pokopališče, kjer bo truplo na njegovo željo, upepeljeno.

JAKOB JURATOVAC

V mestni bolnišnici je umrl Jakob Juratovac, star 68 let, stanujoč na 9903 Yale Ave. Tu zapušča soprogo Suzano, tri sinove: Mike, Steven in Pvt. Franka, ki se nahaja pri vojakihih, ter dve hčeri Anna Jučovič in Suzano Pirc. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 9:30 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi v cerkev sv. Pavla in nato na Calvary pokopališče.

IZPITI ZA "COAST GUARD" AKADEMIJO 10. MAJA

Izpiti za prosilce v "Coast Guard" akademijo se bodo vršili po vseh državah 10. in 11. maja. Imenovanje kadetov se vrši po natečajnih izpitihih kandidat, ki niso mlajši od 17 in ne starejši od 22 let, prvega maja 1944. Vprašanje glede kraja izpitov in drugih informacij naj se pošlje na: "Commandant, United States Coast Guard, Washington, D. C."

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto)\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto)\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto)\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MONARHISTIČNA PROPAGANDA

III.

Slovenski monarhisti in zagovorniki kvizlingov v stari domovini so v preteklih mesecih ponovno skušali prepričati javnost, da je Osvobodilna fronta v Sloveniji nastala šele po 22. juniju, 1941, oziroma potem ko je Hitler napadel Sovjetsko unijo, čes, da komunisti pred tem datumom niso imela nobenega interesa na tem, da bi branili slovensko zemljo proti silam nacijskih in fašističnih okupatorjev. Louis Adamič je že v knjigi "My Native Land," ki je izšla lani v jeseni, to trditev definitivno ovrgel, in pozneje je bila objavljena zanesljiva dodatna evidenca, ki je dokazala vso lažljivost tozadevne propagande, ki so jo vodili tukaj monarhistični agenti in njihovi priveski.

Vpričo tega je skrajno važno in značilno, da je baš iz teh krogov sedaj prišel v javnost dokument, ki potrjuje to, kar so simpatičarji Osvobodilne fronte trdili od vsega začetka; namreč, da so bili krogi, ki jih oni označujejo za komunistične, od vsega začetka vodilni faktor pri organiziranju Osvobodilne fronte. V poročilu, ki nam je bilo dostavljeno od nekod iz New Yorka (vir ni označen, in iz nepojasnjene vzroka je vsa ta monarhistična propaganda bila slovenskemu časopisu poslana v angleškem prevodu) se dobesedno čita sledeče:

"Ko so Italijani v aprilu, 1941, zavzeli okupacijo svoje zone, se je širom Slovenije pojavilo veliko podtalno gibanje. Skupaj so prišli predstavniki vseh političnih strank in na teh političnih sestankih se je rodila ideja, da naj se vse politične stranke zedinijo v eni skupni fronti, katere cilj in dolžnost naj bi bila, da čuva interese Slovencev in vodi v skupnem boju proti osvajaču. Tako je nastala skupina, znana kot "Osvobodilna fronta." V širšem odboru Fronte so bile zastopane vse politične stranke, dočim so v manjšem izvršnem odboru sedeli izključno komunisti. Potem ko je bil organiziran širši odbor, so meščanske politične stranke vztrajale, da dobijo tudi one zastopstvo v izvršnem odboru, naglasujoč, da je Osvobodilna fronta nestranksko telo, čigar cilj je varovanje interesov vsega naroda, vsled česar nima nobena politična stranka pravice rabiti to skupino za dosedaj svojih posebnih političnih strankarskih namenov.

"Izvršni odbor Fronte je priznal pravičnost teh zahtev in je podaril potrebo zastopstva vseh strank v odboru. Toda pristavljali so, da medtem ko se tega ne more narediti takoj, pa se bo zgodilo ob prvi priliki. Izvršni odbor Fronte je zavlačeval s to odločitvijo do jeseni 1941, pri čemur se je posluževal najrazličnejših izgovorov za to zavlačevanje. Ampak ker do decembra 1941 ni prišlo do nobene odločitve in ker je Osvobodilna fronta med tem postajala bolj in bolj komunistična, so politične stranke, potem ko so komunisti zavrgli njih ultimatum, končno prišle do spoznanja, da v Osvobodilni fronti ni zanje nobenega mesta. V februarju, 1942, so pretrgale svoje zveze z Osvobodilno fronto, ki je s tem ostala ustanova Komunistične stranke Slovenije."

Ako zgornje analiziramo, tedaj ni samo jasno, da je Osvobodilna fronta bila organizirana takoj po vpadu Nemcev, Italijanov in Madžarov v slovensko zemljo, in ne šele po začetku vojne med Nemčijo in Rusijo, temveč iz ust sovražnika Osvobodilne fronte prihaja priznanje, da so bili oni tisti, ki so se odklopili od osvobodilnega gibanja, to pač vsled tega, ker med aprilom, 1941, in februarjem, 1942, je postalo "bolj in bolj komunistično" — z drugimi besedami povedano: ker je bilo proti vsaki kolaboraciji s sovražnikom in ker je zahtevalo, da se vodi nekompromisen boj proti silam okupatorjev.

★ Kupujte vojne bonde! ★

Hitro napredovanje Rdeče armade po zavzetju Odesse

Hitro in dramatično napredovanje je sledilo zmagi Rdeče armade v Odesi. Z nenadnim navalom na zemeljsko ožino pri Perekopu, so Rusi napravili načrt, da odrežejo Krim in zavzamejo Sevastopol. Napadi po morju in na kopnem so sledili ofenzivi pri Krimu. Nadaljna velikopotezna akcija ruskih čet je bila, ko se je z naglico pretrgalo železniško črto pri Ovidopolu, kjer se je zajelo v past naciste, ki so upali, da bodo tu imeli izhod na varno.

BOJ PROTI SANSU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Namen p. Ambrožiča je bil, prepričati SANS, da se je izneveril kongresnim resolucijam; da odstopi od Združenega odbora južnoslovenskih Amerikancev in mu umakne vsako nadaljno podporo; da je SANSOV izvršni tajnik objavil vest o Rupniku in komentiral brez dovoljenja izvršnega odbora ter tako razglasil "grehe slovenskega naroda"; da SANS objavlja izjave Louisa Adamiča brez navedenja virov ali dognanja pravilnosti ter da Osvobodilna fronta ne predstavlja večine slovenskega naroda, ampak da se za njo skriva le "komunistična stranka Slovenije," katere se baje skuša zločinskih potom polastiti kontrole nad celim narodom.

Čital je tudi izjave treh političnih strank Slovenije, slovenske ljudske, liberalne in socialistične stranke, o stanju v domovini, naslovljene kralju Petru in njegovi vladi, toda brez vsakega podpisa. Če bi podpisi bili objavljeni, bi dotlenim pretila smrtna nevarnost. Ko je seja bila že zaključena, je tudi razdelil mimeografrano izjavo in protest Zveze slovenskih župnij proti SANSU, v katerem je glavna tarča izvršni tajnik Kuhel. Odšel je, predno je kdo imel priliko to denunciacijo prečitati.

O predmetni zadevi je prečital svojo izjavo tudi blaginjak Zalar, ki je poleg drugega zahteval, da SANS takoj izvoli rev. Voduška za tajnika. Vršila se je širna razprava, v kateri se je odločno odklanjalo vsako očitjanje in napadanje, da se SANS ne drži kongresnih resolucij itd., kakor tudi izvajanje brata Zalarja. Glede tajnika je bilo pojasnjeno, da izvršni odbor nima pravice izvoliti tajnika izven članov eksekutive in če konvencija tako želi, lahko ona izvoli rev. Voduška za tajnika. Do konvencije je itak samo dva meseca. Boja proti SANSU pa tudi Voduškova izvolitev ne bi ustavila. Naši nasprotniki so bili in bodo idejno vedno proti pogramu, ki bi odvzel vodilno mesto reakciji in prepustil pravico samoodločevanja narodu samemu. Bojijo se socialnih in ekonomskih reform.

Predlog, da se predsedniku in izvršnemu tajniku izreče zaupnica za politično delo, je bil sprejet z vsemi proti enemu glas. Za izjavo brata Zalarja, da SANS ni to, kar bi moral biti in da se njegovo delo ne vrši v smislu resolucij, je prejel samo dva glasova. Glasovanje o omenjenih dveh predlogih znači, da je izvršni odbor z veliko večino zavrnil zahtevo in obtožbe tajnika Zveze slovenskih župnij. — Podrobnosti bodo objavljene v zapisniku te seje.

UREDNIKOVA POŠTA

Koncert Glasbene Matice

Cleveland, Ohio. — Zbor Glasbene matice bo podal v nedeljo, 30. aprila skladbo, ki bo prvič proizvajana v Ameriki in sicer bo to kantata "V pepelnični noči", delo skladatelja Hugolina Sattnerja in besedilo Simona Gregorčiča.

Kaj je kantata? Kantata je klasična dramatična kompozicija, podobna operi, z razliko, da je krajša in da se jo poje v koncertni obliki. Ta zbor je do sedaj poskrbel, da se je seznanilo občinstvo s tujimi deli in s pristno slovensko narodno in klasično glasbo. Zadnje je v največ slučajih trd oreh za obdelati. Ni čuda, da je cepnil tu in tam pevec ali pevka od zboru, ker se jim je zdelo delo pretežavno. Toda dobijo se še pevc, ki stremijo po svoji lastni izpopolnitvi in po zborovem ugledu in vztrajajo tudi tedaj, ko se lotijo modernega klasika kot je Sattner, čigar 10-letnica

smrti praznujemo baš ta mesec. To leto bo tudi 100-letnica Gregorčičevega rojstva. Gotojima v domovini ne bodo mogli ob tej priliki izkazati nobenih posebnih časti, zato bo to dobro delo storila Glasbena Matica v Clevelandu, pod vodstvom pesnika in skladatelja g. Ivana Zormanana.

Pesnitev "V pepelnični noči" je umotvor Simona Gregorčiča, narodovega ljubljence, kateri ti da veliko misliti, da ti kar sa sedaj poskrbel, da se je seznanilo občinstvo s tujimi deli in s pristno slovensko narodno in klasično glasbo. Zadnje je v največ slučajih trd oreh za obdelati. Ni čuda, da je cepnil tu in tam pevec ali pevka od zboru, ker se jim je zdelo delo pretežavno. Toda dobijo se še pevc, ki stremijo po svoji lastni izpopolnitvi in po zborovem ugledu in vztrajajo tudi tedaj, ko se lotijo modernega klasika kot je Sattner, čigar 10-letnica

prijatelja. One, katere so zasovražili že naši predniki in katere mi danes sovražimo, je on zaznamoval s sledečimi besedami:

"Oj, grešniki maziljeni, proč krono in škrlat, saj boste vsi prisiljeni vkloniti smrti vrat."

Sedaj vi narodom ste strah, strah tudi vas bo zmel. To žezlo prah, prestol bo prah, vi boste prah pepel.

Vi, ki zaklade zbirate iz bližnjikov krvi, ki reveže zatirate, prah boste tudi vi!"

Gregorčič je bil pesnik človeškega gorja, zato je bičal njegove sovražnike. Ali niso navedene v teh kiticah iste besede, katerih so danes polne kolone vseh naprednih slovenskih časopisov? Gregorčič je znal ožigosati te krvose. Ako bi bil danes živ, bi gotovo stal v partizanskih vrstah Osvobodilne fronte, kajti gošči ali primorski Slovenec se ne izneveri svojem narodu, kadar ga ta duševno potrebuje. S takimi rodoljubi kot je France Bevk, bi vodila svoje rojake v svobodno življenje. Kakor hitro preprosto ljudstvo spozna, da ima prijatelja in zaveznika v svojem duhovnem pastirju, se ga oklene s toliko večjo silo in zaupanjem. Tako je postal tudi g. Vital Vodušek priljubljen pri ameriških Slovencih. Nehote ga moramo primerjati z Gregorčičem po svoji karakteristiki, z razliko, da juna on ne piše pesmi, marveč jih opaja z živo besedo. Takih Gregorčičev in Voduškov manjka v vseh dobah.

Gregorčič je že pred 70. leti izbral svoje ljudstvo za izvoljeni narod, ker v tej lepi poeziji dalje govori:

In nove trume v božji hram se vsipljejo. Na tih nsi srebra ne zlata, in blesk jim je neznan.

To pač je siromakov rod, molče je zunaj stal in mirno čakal, da gospod prostora bi mu dal.

Sedaj, ko prost mu je pristop, korak približa svoj, Jaz pa spoznam trpinov trop. Oh, bil je — narod moj!

Odložil sem tedaj pepel, v klečeče vprl oko, za blagoslov sem roke vspel

ter kliknil sem krepko:

Le vstani, borni narod moj, do danes v prah teptan, pepeini dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan!"

Da! Tudi mi tako pravimo. Naš narod ne potrebuje pokore, temveč vstajenja! Toda toliko naj zadostuje o tem, ker povrniti se moram nazaj k Matičnemu koncertu.

Poleg kantate "V pepelnični noči", ki bo obsegala prvi del programa, bodo podani še izvečki iz svetovnih oper kot: Faust, Carmen, Bohemian Girl, Marta, Il Trovatore in druge. Naj bo ta dan res dan slovenske in tuje pesmi, saj pesem ne bi smela poznati narodnostnih predsodkov. Glasba in umetnost bi morale utirati pot do prijateljstva in sodelovanja med narodnostmi.

Glasbena Matica bo poskušala podati koncert kot je pač mogoče v vojnih razmerah z malim številom moških moči. Zato bodite z oceno milostni. Če ste pevec, se pridružite zboru in zadeva bo rešena.

Upamo tudi, da nas bo v nedeljo posetil na koncertu naš dirigent in pevec g. Anton Subelj, ki je sedaj na turi z Metropolitanško družbo v Chicagu. Da ne boste pozni, g. Subelj, ker koncert se prične točno ob 8. uri zvečer in gotovi smo, da želite slišati v prvi vrsti kantato.

Na gotovo svidenje v nedeljo večer v Slovenskem narodnem domu.

Za publicistijski odbor,

A. Simčič.

VABILO NA SEJO ČITALNICE

Vse uradnike in celokupno članstvo Čitalnice Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. prosim, da se udeležijo seje, ki se vrši nocoj, v sredo, 26. aprila, ob 8. uri. Vrši se v čitalniških prostorih. Nadzorni odbor se prosi, da pride malo prej, da pregleda tri-mesečne račune.

Čitalničarje in čitalničarke, prosim, da upoštevate to. — A. J., tajnik.

Zahvala

Spodaj podpisana sporočam, da sem se po tri-mesečni težki bolezni zopet vrnila iz bolnišnice na svoj dom. Lepo se zahvaljujem vsem mojim prijateljem, ki so me obiskale v bolnišnici in na domu. Zahvaljujem se vsem, ki ste mi poslali cvetlice in druga darila ter mi pisali tako številne kartice. Saj noben ne ve kako se človeku milo stori, ko ga obiščejo prijatelji ko je bolan.

Sprejmite vsi tisočero hvalo za vse, kar ste mi dobrega storili. Če bo v moji moči katerega kaj povrniti, ne bom pozabila. Še enkrat vsem skupaj najlepša hvala!

Anna Nose,
22331 Beckford Ave.

Zapisnik

seje širšega odbora SANSa 8. januarja 1944

Hotel Sherman, Chicago, Ill.

(Nadaljevanje)

Frank Gregorin, Little Falls, N. Y.: "V slogi brez ozira na politično prepričanje delujeta kolikor morete za slovenski narod v domovini!"

Ursula Ambrozich, Eveleth, Minn.: "Obžalujem, ker mi je nemogoče udeležiti se seje. S svojim delom pomagajte poraziti Hitlerja!"

Mary Predovich, Butte, Mont. želi uspeh in obljublja sodelovanje.

Br. Zbašnik poroča v imenu poverilnega odbora, da so navzoči vsi člani izvršnega odbora, razen brata Johna E. Lokarja. Br. Anton Grdina je podal pismo resignacije iz širšega odbora. Dokazano je bilo, da je bil izvoljen v širši odbor kot član br. John Kumše, a je njegovo ime na nepojasnjene načine izostalo iz liste odbornikov.

Soglasno je sklenjeno, da s brata Kumšeta smatra kot pravično izvoljenega člana širšega odbora.

Izstop brata Antona Grdine iz širšega odbora se vzame na znanje.

Poverilni odbor ugotovi, da so navzoči sledeči:

Častni predsednik: Louis Adamič.

Izvršni odbor: Etbin Kristan, predsednik, Marie Prislund, prva podpredsednica, Janko N. Rogelj, drugi podpredsednik, Mirko G. Kuhel, pomož. tajnik in zapisnikar, Joseph Zalar, blaginjak, Vincent Cankar, Leo Jurjevce, Dr. F. J. Kern, Frank Zaitz in Katka Zupančič, odborniki.

Širši odbor: Frank Alesh, G. J. Brince, Matija J. Butala, Joseph F. Durn, Josephine Erjavec, John Gornik, Mary Jurca, Katherine Krainz, Helena Kušar, Johana Mervar, Emma Planinšek, Mary E. Polutnik, Fr. Puncer, Vital Vodušek, Frank Wedic, Josie Zakrajšek, Agnes Zalokar, Anton Zbašnik, Joseph Zorc in Louis Zeleznikar.

Nadomestni člani širšega odbora: John Kumše, George Stonich in Anton Zorman.

Častni odbor: John Jerič (Amerikanski Slovenec), Vatro J. Grill (Enakopravnost), Anton Sabec (Glas. S. D. Z.), Ivan Zupan (Glasilo KSKJ), Louis Beniger (Mladinski List), Albina Novak (Zarja), Anton Terbovec (Nova Doba).

Preide se na volitev nadzornega odbora.

Br. Zalar priporoča, da predsednik imenuje tri člane tega odbora. Br. Kristan izjavi, da bi rajši videl, da se jih izvoli z glasovanjem.

Imenovani so sledeči bratje in sestre: Zbašnik, Puncer, Vodušek, Alesh, Brince, Zorc, Erjavec, Gornik in Zeleznikar.

Imenovanje sprejmejo in so izvoljeni v nadzorni odbor: sestra Erjavec in brata Vodušek in Zorc.

(Dalje prihodnjije)

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varovalnih znank!

NOVA PLOŠČA!

Ravnokar smo prejeli novo Yankovich ploščo

Ne pozabi me

(Yankovich polka)

Imamo tudi druge slovenske in hrvaške plošče.

Norwood Appliance & Furniture
6104 ST. CLAIR AVE.

JOHN SUSNIK

ZAROČENCA

Milanska zgodba iz 17. stoletja

Odkril in prenašal Alessandro Manzoni

Poslovenil dr. Andrej Budal

(Nadaljevanje)

Naj si zdaj mojih pet in dvajset bravcev predstavlja, kako je moralo to, kar smo povedali, vplivati na njegovega ubogega duha. Strah zaradi onih hudih obrazov in besed, grožnja gospoda, o katerem je bilo znano, da ne grozi zaman, sestav mirnega življenja, za katerega je bilo treba toliko let vaje in potrpežljivosti in ki je prišel sedaj v eni točki v nered, in zagata, iz katere ni bilo videti nobenega izhoda: vse te misli so hrupno brnele don Abbondiju po sklenjeni glavi. — Če bi človek mogel mirno odpraviti Renza z lepim "ne," bi že bilo; a zahteval bo razlage. In kaj za Boga milega mu naj odgovorim? Ej, ej, tudi ta ima svojo glavo; jagnje je, če se ga nihče ne dotakne, ali če mu kdo hoče odgovorjati... ih! In potem, in potem, takole zateleban v ono Lucio, zaljubljen kakor... Ti fantalini, ne vedo, kaj bi počeli, pa se zaljubijo, hočejo se poročiti, na drugo ne mislijo; prav nič jih ne težijo nadloge, v katere pehajo poštenega reveža. O jaz nesrečnik! Da sta se ondivde spaki morali postaviti prav meni na pot in se prav mene lotiti! Kaj se to mene tiče? Mar se hočem jaz poročiti? Zakaj nista raje šla pregovarjat... Ah, glejte si no: je že tako, ta moja usoda, da se mi dobra misel vedno posveti v glavi prav tisti hip potem, ko je prilika minula. Če bi bil pomislil na to, da bi jima bil prišel naproti, naj neseta svoje poslanstvo... — Ali pri tem se je zavedel, da je preveč hudobno klesati se, da nismo svetovali ljudem in pri njej sodelovali, in je vso jezo svojih misli naperil proti onemu drugemu, ki mu je tako razdril njegov mir. Don Rodriga je poznal samo po videzu in glasu in nikdar še ni imel z njim nobenih opravkov, razen da se je tistih parkrat, ko ga je srečal na cesti, z brado dotaknil prs in z robom svojega klobuka tal. Pripetilo se mu je že, da je ob več nego eni priliki branil dobro ime tega gospoda proti onim, ki so tiho in vzdihuje in dvigaje oči k nebesom preklinjali kakšen njegov čin; stokrat je že zatrjeval, da je to častitljiv vitez. V tem hipu pa mu je v srcu dal vse one naslove, ki jih ni bil nikoli slišal dajati po drugih, ne da bi jih bil naglo prekinil: "Nikar!" Ko je v trušču takih misli došel do svojega doma na koncu vasi, je naglo vtaknil v ključavnico ključ, ki ga je že držal v roki; odprl je, vstopil in zopet skrbno zaklenil; in ker je že komaj čakal, da pride v zanesljivo družino, je brž zaklical: "Perpetua! Perpetua!" ter se obenem napolnil proti mali dvorani, kjer je ta gotovo pripravljala mizo za večerjo. Perpetua je bila, kakor je vsakdo brž uganil, don Abbondijeva služabnica, vdana in zvesta slu-

ljajte nič drugega; dajte mi kozarec mojega vina."

"In vi si upate trditi, da vam nič ni?" je rekla Perpetua, napolnila kozarec in ga nato držala v roki, kakor bi ga hotela dati le kot nagrado za zaupanje, ki je morala nanj tako dolgo čakati.

"Dajte sem, dajte sem," je rekel don Abbondio, prejel kozarec z nič kaj trdno roko ter ga nato izpraznil, kakor bi bilo zdravilo.

"Torej hočete, da bom prisiljena popraševati to in tam, kaj se je pripetilo mojemu gospodu?" je rekla Perpetua, se vzravnila pred njim za navzven obrnjenimi rokami ob bokih, z naprej prirotenimi komolci ter ga gledala nepremično, kakor bi mu hotela izsesati skrivnost iz oči.

"Za božjo voljo! Ne toliko čvekanja, ne toliko vrišča! Gre... gre za življenje!"

"Za življenje!"

"Za življenje."

"Vi dobro veste, da kadar koli ste mi kaj povedali odkrito, zaupno, nisem nikdar..."

"Seveda! Kakor takrat, ko..." Perpetua je opazila, da se je dotaknila nepravne tipke; zato je brž ubrala drugo struno in rekla z ganjenim in ganljivim glasom: "Gospod kurat, bila sem vam vedno naklonjena; in če zdaj hočem vedeti, delam to, ker je nujno potrebno, ker bi rada videla, da bi vam mogla pomagati, dati vam dober svet in vas potolažiti..."

Dejstvo je, da je don Abbondio imel morebiti prav tako živo željo iznebiti se svoje bolezni skrivnosti kakor Perpetua spoznati jo; zato ji je po vedno slabšem odbijanju njenih novih in vedno odločnejših napadov in ko mu je morala prejšnjo več nego enkrat priseči, da o tem nikjer ne črne, končno z mnogimi prenehajaji, z mnogimi "ojoj" povedal vso nesrečno zgodbo. Ko je prišel do strašnega imena pooblastiteljevega, je morala Perpetua napraviti novo

in se slovesneje prisego; in ko je don Abbondio izgovoril tisto ime, se je z globokim vzdihom zgrudil na oslon naslanjača, dvignil je roke kakor za povečanje in prošnjo obenem in rekel: "Za božjo voljo!"

"Špet ena njegovih!" je vzkliknila Perpetua. "Oh, kakšen lopov! Oh, kakšen objestnež! Oh, kakšen človek brez strahu božjega!"

"Boste molčali! Ali me hočete popolnoma uničiti?"

"Oh, saj sva sama in nihče naju ne čuje. Pa kako boste zdaj

naredili, ubogi gospod kurat?" "Ah, glejte," je rekel don Abbondio z jezljivim glasom, "glejte, kako lepe nasvete mi zna ona dajati! Pride in vprašuje, kako bom naredil, kako bom naredil; kakor da je ona v zadregi in je moja dolžnost pomagati ji iz nje."

"No, jaz bi že imela svoj ubogi nasvet za vas; toda potem..."

"Toda potem, čujmo."

"Moj nasvet bi bil, da, ker vsi pravijo, da že naš nadškof svet mož, neustrašen mož, ki se ne

boji nikogar in kadar more prisiliti k dolžnosti katerega teh premočnih, da podpre kurata, se naravnost raduje... jaz bi dejala in pravim, da bi mu vi pisali lepo pismo, da ga poučite, kako in na kak način..."

"Ali boste molčali? Ali boste molčali? Ali so to nasveti, ki jih dajete meni revežu? Če bi me zadel strel v hrbet, — Bog obvaruj! — ali bi mi ga nadškof odvezl?"

"Eh, strel se ne delijo kakor sladčice; in gorje, če bi ti psi ugriznili, kadarkoli lajajo! In

jaz sem zmerom videla, da ljudje spoštujejo tistega, ki zna pokazati zobe ter si izsiliti spoštovanje; in prav ker vi nočete povedati nikoli svoje pravice, smo tako globoko padli, da zdaj že vsi prihajajo in smejo..."

"Ali boste molčali?" "Jaz bom brž molčala; toda gotovo je, da, kadar svet opazi, da je kdo vedno in ob vsaki priliki pripravljen, da mu srce zleze v..."

"Ali boste molčali? Je li sedaj pravi čas za take oslarije?" (Daj se prihodnjice)

1876

1944

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrta in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla naša ljubljena soproga in dobra skrbna mati

Ana Švigel

ROJENA BALÉS

Zatisnila je svoje blage oči dne 6. aprila po dolgi in mučni bolezni. Pogreb se je vršil po civilnih obredih 10. aprila iz Joseph Žele in Sinovi pogrebnega zavoda na Highland Park pokopališče, kjer smo jo položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji v družinsko grobnico.

Blagopokojnica je bila rojena dne 2. marca 1876 leta v vasi Strmec fara Log, okraj Bovec na Primorskem. Bila je članica društva Lunder-Adamič št. 28 S. N. P. J., Progresivnih Slovencev, krožek št. 2 in Socijalističnega kluba št. 27.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem za krasne vence cvetja, ki so ga položili h krsti naše ljubljene pokojnice. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej, nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Zahvalo naj sprejmejo sledeči:

Vnuka Violet in Frank Švigel Jr., Mr. in Mrs. Anton Primc, družina Mike Poklar, Mr. in Mrs. John Slapnik ter Mr. Frank Švigel, John Nagode, družina Cimperman, Progresivne Slovenke krožek št. 2, Nate in Verdell, vnukinje Olga, Elsie in Millie. John in Fanny Simoncic, družina Skoff, Johnstown, Pa., sosede, Mr. in Mrs. Joseph Kolman, Pasnow Ave., Mr. in Mrs. John Simcich, Mr. in Mrs. John Močnik in družina, družina Rose Baxter, prijatelj, za skupni venec sledečim: Mr. in Mrs. Lemke, Mr. in Mrs. Al Jackson, Mr. in Mrs. Lee Jackson, Mr. in Mrs. J. E. Nimmo, Mr. in Mrs. R. Kline, Mr. in Mrs. Protz, Mr. in Mrs. Swenson, Mr. in Mrs. Tomcree, Mr. in Mrs. Jaklitz, Mrs. Buehner, Mr. in Mrs. J. Kurtz, Mr. in Mrs. A. Ogrienc, Mr. in Mrs. A. Globosnik, hčer in zet John in Mary Marn, Mr. in Mrs. J. J. Koprivec Jr. in Mr. in Mrs. Frank Spehek, Frank Somrak, Mr. in Mrs. Kolence, Elsie in Johnny, ter Olga in Jim, sin in sinaha Frank in Emily Švigel, družina Gonzalez in Tillie, Mr. in Mrs. Gust Grobolsky ter Mr. in Mrs. Norman Sharp, družina Zoha, E. 69 Place, družina Louis Strukel, John, Anna in mati Koprivec, društvo Lunder Adamič št. 28 S. N. P. J.

Dalje najlepša hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v posluho za spremstvo pri pogrebu:

Počivaj v miru v svobodni ameriški zemlji, ljubljena soproga in mati. Tvoje življenje je bilo življenje poštene žene, dobre matere in vedno zavedne in zveste delavskim principom. Odšla si tja, odkoder ni povratka, tja, kjer vlada večni mir. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo v naših srcih, dokler bodo utripala!

Zalujoči ostali:

JACOB, soprog; FRANK, sin; MARY, poročena MARN, hči; JOHN MARN, zet; EMILY, sinaha;

VIOLET, FRANK Jr., OLGA, poročena DUNN, ELSIE, poročena SIMČIČ, MILLIE, vnuki;

HELEN in JOHNNY, pravnuka;

V Sawyersville, Ill., zapuša bratranca Mike Vencel; v stari domovini pa zapuša več sorodnikov.

Cleveland-Euclid, Ohio, dne 26. aprila, 1944.

STARS IN SERVICE

U. S. Treasury Department

THE REVEREND TUCKER IS GETTING TO KNOW HIS CONGREGATION BETTER EVERY DAY.

UNSAFE at HOME

NATIONAL SAFETY COUNCIL

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVUGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Andrej," ga pokliče Gubec, "pojdi sem, moram ti nekaj povedati. To noč pojde Tahi s četo na Ogrsko."

"No, in?" vpraša Andrej.

"Teci, kar te neso noge, k Susjedu. Skrij se v šumo nad cesto, po kateri mora priti vojska iz vasi."

"Čemu to?"

"Se hočeš osvetiti Tahu?" vpraša Gubec.

"Stokrat, če je treba," vzklikne Andrej.

"Dobro; stori, kar sem ti rekel, in ko pride vojska mimo, zakliči iz goščave na vse grlo te-le besede: 'Mogajič, Jana te kliče!' Dobro pazi, ako se bo kdo odzval. Poizvedi, koliko orožnikov je ostalo v gradu. Potem se pa vrni kar najhitreje tu sem in me poišči v hiši Elije Gregoriča."

Andrej zija in gleda nekaj časa s čudom Gubca, potem pa pokima z glavo in steče po cesti proti Zaprešiču. Gubec pa se poslovi od župnika in jo zavije v hišo botra Elije.

Počasi so tekle nočne ure in potihlo govoreč sta sedela za mizo Matija in Elija. Otroci so se že davno vlegli k počitku. Že je bila dogorela prva trska, a Katarina zatakne za kol drugo ter si mane zaspane oči. Naenkrat zalaja pes, kmeta vzdigneta glavi in hipoma potrka nekdo na okno. Katarina mu odpre in v sobo stopi Andrej ves zapraščen, s težko sapo in se vrže na klop, kakor kamen, izdahnišči: "Ah!" in si obriše z rokavom znoj po čelu.

"Govori!" reče Matija, dvignivši se napol za mizo.

"Dajte mi vina!" zaječi Andrej, seže po vrču in ga izprazni do dna. "Hvala Bogu, da sem tu. Poslušaj! Pridem od Ivanca. Ondi zapustim cesto in krenem navkreber. Na polobivo Brda sem ril ob cesti skozi šipek, grmovje in trnje. Poglejte, roke imam vse krvave. Pri cerkvi svetega Martina se spustim v klanec, a pozneje dospem na drugi breg ravno nad cesto, ki pelje v Zagreb. Zelo strm je in šuma je tam gosta. Na drugi strani je stal na brdu grad Susjed z razsvetljenimi okni, kakor črn, rogat maček z ognjenimi očmi. Doli v selu so goreli ognji, okoli njih pa so se gnetli konjeniki. Čul sem natanko, kako so vpili in kleli in kako so zvenketale sablje. Spelzal sem na star, debel gaber. Tu gori sem ležal med vejami na trebu-

hu, kakor mačka, ko preži na vrabca.

Naenkrat zatrobi v gradu trobenta, a za njo deset trobent v vasi. Konjeniki so se zbrali v vrste, sablje in sulice so se lesketale v mesečini. Grajska vrata se odpro in skozi nje pride četa. Na čelu je jezdil debel konjenik z velikim klobukom. Videl sem samo njegov črn obris na obronku brda. To je bil Tahi. Bog naj ga ubije! Za njim so jezdili drugi konjeniki v orožju, a bilo je tudi dosti pešcev brez orožja, ki so jih vodili pred seboj na vrhovi. To so bili naši mladeniči, ki jih je bil Tahi s silo gnal v vojsko. Uh! grlo me peče, dajte mi vina!"

"Pij, potem pa pripoveduj dalje," zakliče Gubec, ozri se na Andreja.

"Sedaj krene," nadaljuje Andrej, potem ko se je pokrepčal, in tleskne z jezikom, "vsa četa in Tahi na cesto proti Zagrebu. Že je bila četa skoro pod menoj. Stisnem glavo med gabrove veje in zavpijem na ves glas: 'Jurij Mogajič, Jana te kliče!' Nato se odzove iz čete bolesten glas: 'Jana, moja Jana!' in eden izmed pešcev se zgrudi na zemljo."

"Ha," udari Gubec ljuto s pestjo ob mizo, "to je Jurij, moj Jurij!"

"Ne vem, kdo je bil," odvrne Andrej, "a videl sem, kako so pobrali tega človeka in ga nprtili na konja. Dva ali trije so ustrčili proti moji strani. Kroglice, hvala Bogu, nisem okusil, čul sem samo, kako so odmevali strelci med bregovi. Četa ide dalje in se umiri. Nato grem v vas in ondaj mi reče Filipčič, da

America's No. 1 Ace

PIQUA, OHIO — Soundphoto — This is a recent photo of America's Foremost Ace in flying togs according to current tallies. The lad is 23 year old Capt. Dominic Salvatore (Don) Gentile who so far has bagged 30 planes—4 more than Capt. Rickenbacker.

"Stop, Rudolph — there's a lumber shortage!"

je v gradu šestdeset orožnikov s puškami in mnogo topov. Nato pa — evo, vidite me tu. Je to tvoja osveta, Gubec?!"

"Čuješ, boter Elija," vzklikne Gubec in stisne pesti na mizi, "to je bil moj Jurij. Kakor psa so ga odvedli razbojniki. A krvnik Tahi je rekel, da ga nima v gradu, velikaš je to rekel, ple-mič se je zlagal!"

Elija Gregorič odgovori mirno:

"Ne togoti se, boter Matija. Sedaj vemo zagotovo, kaj je in kaj je treba storiti."

"Da," odvrne resno, "v ime-nu božjem delajmo. Andrej, reci Ivanu Sabovemu, naj pride jutri zjutraj k meni v Stubico. Ti Elija poznaš svoje ljudi, pojdi v Zaprešič, Stupnik, Ste-njevec in v Trgovino, jaz bom pa delal tam za goro, a-ti Andrej pojdi v Mokrice in reci gos-podu Stefanu, da je čez osem dni mlaj in takrat bosta govo-rila kramp in motika."

Tako uredi zadevo Gubec, Elija in Andrej sta se strinjala z njim, in botra Kata spremi botra Gubca do praga in mu želi "Lahko noč."

Osem dni je minulo. Tahi je brčkone že na Ogrskem. Pokrajina je bila mirna, nikoder se ni čulo od kmetov protivščine, nikoder ugovorov. Vse se je go-dilo, kakor običajno, vsi so molčali kot nemi. "Psi so postali jagnjeta!" reče v šali Peter Božnjak Petru Petričeviću, sujsjedskemu oskrbniku. Prišla je noč, mlajeva noč. Vas pod Sus-jedom je bila kakor mrtva, vse je spalo. Tudi v gradu je vse spalo, razven čuvaja na gradu in gospe Jelene. Ta je sedela v mali, z modrimi tapetami oblože-ni sobi za veliko mizo. Na mizi je gorela svetilka in njena sla-bra svetloba je drhtela v pol-mračni sobi in čudno obsevala starinsko sliko Dore Arlandove.

Sedela je gospa Jelena odeta z belo haljo in široko čepico in podpirala svojo glavo ob laketi. Njene črne oči so begale po spretno slikani knjigi, ki je ležala pred njo. Molila je večerno molitev sredi te nočne tišine. Naenkrat počti top. Gospa se vzdrami, pobledi in skoči na noge. Sedaj počti v drugi, vtretji. V vasi zazvone zvonovi sve-tega Martina. Jelena se prične tresti, a sedaj se začuje krik in hrum. Prestrašena skoči Jelena k oknu in ga s togoto odpre.

"Gorje!" zavrisne. Strašni prizor razsvetljuje mesec. Celo susjedsko brdo je bilo posuto s sulicami, kosami in puškami. Krik, vpitje in tuljenje se je raz-legalo v temni noči. Nato plane v sobo napol oblečen sin Ga-briel:

"Mati!" zavpije obupno, "iz-gubljeni smo. Kmetje so udarili na grad."

"Naj udarijo," zakriči Jelena besno in oči ji zažare, "branili se bomo."

"To je brezupno," odvrne mladenič, "že razbijajo s seki-rami grajska vrata in plezajo po lestvah na zid."

"Naj sipljejo ogenj iz topov v te pse," zavrne Jelena.

"Saj tako delata Petričević in Peter. Kroglica prileti v dru-hal, deset se jih zvrne, a na njihovo mesto udari sto dru-gih."

Močnejše zapčjo zvonovi, glas-neje zavriškajo ljudje; sedaj

pokajo samokresi, samo tu pa tam še kak top; sedaj se nekaj strese in do neba zagrmí bob-nenje. Vrata so razdejana, bes-na množica kmetov se vsuje ka-kor hudournik v grad. Bled, kr-vav prihiti v sobo Petričević.

"Rešite se," zavpije, "milost-ljiva gospa, ako vam je ljubo življenje. Kmetje so nam pobili orožnike. Ivan Gušič načeluje množici. Peter Bošnjak je ran-jen, Batakovičevu, voditelju o-rožnikov, so odsekali s koso glavo, na stolpu vihra zastava Uršule Heningove. Rešite se!"

"Ne," odvrne Jelena tresoč se od togote, to da ponosno, "naj pridejo! Ti, moj sin, in ti Petrovič, ostanita tukaj!"

Vedno bolj pojenjuje žvenket, zvonovi utihnejo, tu pa tam še počije puška, tu in tam se še za-čuje krik, a povsodi je hrumelo ljudstvo kakor morje. Krdelo se bliža bolj in bolj, vrata se od-pro, velik orožnik vstopi držč sekira in se obrne proti besni tolpi, ki hoče vdreti v sobo. Ljuto maha orožnik okoli sebe. Eden, dva, deset kmetov pade pod njegovimi udarci; zdajci počije samokres in krvav, in mrtev se zgrudi zvesti orožnik pred noge Jelenine, ki se je tre-petaje oprijela zidu.

(Dalje prihodnje)

Mali oglasi

Pridite in oglejte si
našo zalogo novih spomladanskih
zastorov in "draperies."
PARKWOOD
HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

Preiščemo oči in umerimo očala
Dr. Albert C. Evert
Optometrist
13201 Miles Ave. (nad Woolworth's)
Ure: 9:30-5:30 pop.—ob sredah do pol-dne—ob večerih po dogovoru
LONGacre 5464

Dajte vaš fornec sči-stiti sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornec in dim-nik sčističen po "vacuumu"
\$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta
FAIRMOUNT 6516

Zakrajsek Funeral Home, Inc.,
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Stanovanje se odda

4 sobe, kopalnica; garaža ali brez; za odrasle ljudi. Vpraša se na 20112 Lindberg Ave., zra-ven E. 200 St.

Buy a Bond and Build a BATTLESHIP

Frank Somrak umrl

Članstvu društva CARNIOLA TENT štev. 1288 T. M. se naznanja, da je preminil sobrat Frank Somrak.

Pogreb se vrši v SOBOTO, 29. APRILA ob 1.30 popoldne iz pogrebnega zavoda Jos. Ze-le in Sinovi.

Prosi se člane, kateri ne delajo v tovarni, da se pogreba vdeležijo.

JOHN TAVČAR, tajnik.

Za delavce

ŽENSKO--MOŠKI

SNAŽENJE URADOV

KRATKE URE

Zelo dobra plača

To je stalno delo in ne samo delo v vojnem času

Aetna Window Cleaning Co.

1430 E. 27 ST.

vogal Superior Ave. — PROspect 2800

Mali oglasi

CE POTREBUJETE

novi streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Iz-ršimo velika in majhna dela na tr-govskih poslopij in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave.

CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

Vdovec

star 45 let, bi se rad seznanil z pošteno žensko, v svrhu ženitve. Imam stalno delo, stanovanje in opremo. Katero veseli, lahko poizve za naslov v uradu tega lista.

Za delavce

**C
G
B
DOM**

najboljših delavskih

pogojev v

Clevelandu

nujno

potrebuje

moške in ženske

Plača od ure

med najvišjimi

48 do 60 ur

Različna dela. Ako niste izučeni, vas bomo mi trenirali.

Za vašo udobnost imamo tri posredovalnice za delo, zglasite se v najbližji PROSTOR

1368 West 3rd Street
severno od Superior,
blizu Square

880 East 72nd Street
severno od St. Clair Ave.

17000 St. Clair Ave.
glavna tovarna

CLEVELAND GRAPHITE BRONZE CO.

Kuharica

dobi dobro službo. Delo od 7. zj. do 2. pop., prosta ob nedeljah. Samo za kuhanje južine; navad-na kuha. Dobra plača. Vpraša se pri BLACKWELL, 3839 Payne Ave., ENdicott 9517.

VAJENCI IN IZKUŠENI LATHE DELAVCI TURRET LATHE OPERATORJI ROLL GRINDERS MILLING MACHINE OPERATORJI DELAVCI ZA CAFETERIJO TEŽAKI IN POMOČNIKI

Visoka plača ob začetku

Dela se 55 ur tedensko, plača se za 62½ ur

Bonus za nočno delo

The Yoder Co.

W. 55th and Walworth

2 cesti od Lorain in W. 53 St.

Za delavce

Strojni operatorji

MOŠKI IN ŽENSKO

Strojni delavci

Plača od ure in bonus

Truckers

Zunanji delavci

Material Handlers

Visoka plača od ure

The Cleveland Tractor Co.

19300 Euclid Ave.

Stalna zaposlitev

za

BODY ASSEMBLERS

TEŽAKE

STAVBINSKE DELAVCE

STROJNE OPERATORJE

MEHANIKE

VAJENCE

40 ur rednega dela teden-sko; čas in pol za nad urno delo.

American Coach & Body Co.

9503 Woodland Ave.

GA. 3160

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:

750 Huron Rd. ali

700 Prospect Ave.

PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:

Tri ure dnevno, 6 dni na teden

PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Ce ste sedaj zaposleni pri o-brambnem delu, se ne priglasite

EMPLOYMENT OFFICE

ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno

razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se

zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

MOŠKE IN ŽENSKO

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo držav-ljanstva.

Nobene starostne omejitve, če

ste fizično sposobni za delo, ki

ga imamo za vas.

Zglasite se na

EMPLOYMENT OFFICE

1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonov in vojno-varovalnih znakov!